

INSTELLINGSKWALITEITSZORGSYSTEEM UNIVERSITEIT TWENTE

September 2010

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Hoofdstuk 1. Inleiding	2
1.1 Landelijke ontwikkelingen m.b.t. Kwaliteitszorg Hoger Onderwijs.....	2
1.2 Meerjarenafspraken.....	3
1.3 SWOT Analyse.....	3
Hoofdstuk 2. UT visie	5
2.1 Onderwijsvisie.....	5
2.2 Onderwijskwaliteit.....	6
2.3 Infrastructuur en platformen.....	9
Hoofdstuk 3. Kwaliteitszorg als cyclisch proces	10
3.1 PDCA cyclus.....	10
3.2 Sturingsfilosofie.....	12
3.3 Effectieve organisatiestructuur.....	12
3.4 Instellingsbrede verbeterplannen.....	15
3.4.1. Undergraduate Onderwijs (UGO):.....	16
3.4.2. Master programma's:.....	17
3.4.3. Studieloopbaanbegeleiding.....	18
3.4.4. Toetsbeleid.....	18
3.5 Implementatietraject.....	19
Hoofdstuk 4. KPI's en Kwaliteitsdashboard	20
4.1 KPI's uit Onderwijsvisie.....	20
4.2 KPI-keuze voor dashboards.....	21

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Landelijke ontwikkelingen m.b.t. Kwaliteitszorg Hoger Onderwijs

De NVAO heeft van de Nederlandse en Vlaamse ministers van onderwijs begin 2008 de opdracht gekregen een nieuw accreditatiestelsel te ontwikkelen, dat zou moeten voldoen aan de volgende uitgangspunten:

1. het stimuleren van (een ontwikkeling van) een kwaliteitscultuur;
2. de inhoud van de opleiding moet centraal staan, met speciale aandacht voor het gerealiseerde niveau van de bachelors en de masters;
3. het "eigenaarschap" moet meer bij instellingen en opleidingen berusten;
4. de beoordeling van de kwaliteit van opleidingen moet de kern van het stelsel blijven uitmaken;
5. internationaal moet het stelsel begrepen en geaccepteerd worden;
6. op opleidingsniveau moet een substantiële vermindering van de accreditatielast (tenminste 25%) gerealiseerd worden;
7. de uit het stelsel resulterende informatie over instellingen en opleidingen moet beter toegankelijk worden gemaakt.

Op basis van deze uitgangspunten heeft de NVAO een nieuw stelsel ontwikkeld, getest en geëvalueerd. Kern van het nieuwe stelsel is:

- een **instellingsaudit**, waarbij de effectiviteit van het binnen een instelling gebruikte kwaliteitszorgsysteem wordt beoordeeld. In Nederland is deze audit vrijwillig. Er moeten vijf standaarden worden beoordeeld en het uiteindelijke oordeel telt drie smaken: voldoet, voldoet onder voorwaarden, voldoet niet; in essentie gaat het om antwoorden op vijf samenhangende vragen:
 1. Wat is de visie van de instelling op de kwaliteit van haar onderwijs?
 2. Hoe wil de instelling die visie realiseren?
 3. Hoe meet de instelling in hoeverre de visie wordt gerealiseerd?
 4. Hoe werkt de instelling aan verbetering?
 5. Wie is waarvoor verantwoordelijk?
- een **opleidingsbeoordeling**, bestaande uit *twee varianten*: een *beperkte toets* (voor diegenen die de instellingsaudit met een positieve uitkomst hebben afgesloten) of een *uitgebreide toets* (voor diegenen die de instellingsaudit niet hebben gehaald of daaraan niet mee wensten te doen).
- bij de beperkte toets worden slechts drie standaarden beoordeeld:
 6. Wat beoogt de opleiding?
 7. Hoe realiseert de opleiding dit?
 8. Worden de doelstellingen bereikt?In de uitgebreide toets worden deze drie vragen aangevuld tot zes, met vragen rond programma, personeel, voorzieningen en borging kwaliteit.
Het uiteindelijke oordeel is "onvoldoende", "voldoende", "goed" of "excellent".

De NVAO heeft in juli 2010 na het overleg met de stakeholders de beoordelingskaders ten behoeve van het accreditatiestelsel vastgesteld en deze aangeboden aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Naar verwachting worden de kaders vervolgens, na voorhang bij de beide Kamers der Staten-Generaal, medio oktober definitief vastgesteld. Tot die tijd gelden de huidige accreditatiekaders.

Het nieuwe stelsel treedt naar verwachting in werking op 1 januari 2011.

1.2 Meerjarenafspraken

Alle Nederlandse universiteiten hebben, via de VSNU, met het ministerie van OCW de zogenaamde meerjarenafspraken gemaakt.

In deze afspraken committeert men zich aan het realiseren van een aantal prestaties in het onderwijs. Om deze afspraken te realiseren zijn integrale kwaliteitszorg en controle op de kwaliteit van de opleidingen noodzakelijk en daarmee een verdere structurering van de procedures. De afspraken luiden als volgt:

De Nederlandse universiteiten willen zich inspannen om:

- **de verwijzende en bindende functie van het eerste bachelorjaar te versterken**

Ambitie: in een zo vroeg mogelijke stadium (veelal het eerste semester) bekijken of de student bij de voor hem best passende opleiding studeert (matching/vroege binding), zodat universiteiten succesvoller doorverwijzen. De instroom, doorstroom, verwijzing en uitval (uit ho-bestel) zal worden gemonitord. Vanwege de oriënterende, selecterende en verwijzende functie van de bachelor-1 zullen hier geen streefwaarden aan worden gekoppeld.

- **de studie-uitval in bachelor-2 en 3 halveren.(herinschrijving na 1ste bachelorjaar)**

Ambitie: de studie-uitval (uit wo) en studie-switchen (binnen wo) in bachelor-2 en -3 (anno 2007: 14 procent) halveren in 2011. Na het (verwijzende en bindende) eerste bachelorjaar zou er in bachelor-2 en 3 een aanzienlijke reductie van studie-uitval en studie-switchers mogelijk moeten zijn.

- **meer studenten in vier jaar de bachelor afronden (herinschrijving na 1ste bachelorjaar).**

Ambitie: in 2014 rondt meer dan 70 procent van de studenten de bacheloropleiding in vier jaar af (anno 2007, 45 procent). Het bachelorprogramma is in drie jaar nominaal studeerbaar, maar extra studentactiviteiten (buitenlandervaring of stage) kunnen ertoe leiden dat een extra jaar noodzakelijk is.

- **tien procent van de studenten meer dan het standaard programma studeren.**

Ambitie: in 2014 neemt 10 procent van de studenten deel aan opleidingstrajecten (zoals honours programma's), die aanmerkelijk meer van studenten vragen dan gemiddelde opleidingsprogramma's. Hiermee wordt aangesloten bij het Sirius-programma. Meer exacte indicatoren voor excellentie worden nog ontwikkeld. Het gaat hier vooral om het percentage studenten dat substantieel meer dan het nominale aantal studiepunten (180 erts) behalen. Wanneer er meer extra middelen beschikbaar komen voor zullen er afspraken worden gemaakt over een zwaardere ambitie op dit punt.

1.3 SWOT Analyse

Bovengenoemde aanpassingen van het accreditatiestelsel in Nederland, de meerjarenafspraken met het Ministerie van OCW, alsmede interne UT-ontwikkelingen, maken een herziening van de vigerende kwaliteitssystematiek aan de UT noodzakelijk. Deze ontwikkelingen vergen monitoring en dus aanvullende kwaliteitszorg op centraal en decentraal niveau om een zorgvuldige uitvoering te realiseren en de effecten te kunnen meten.

Het is tegen die achtergrond opportuun om kort de positie en koers / strategie van de Universiteit Twente m.b.t. de onderwijskwaliteit tegen het licht te houden. Een beknopte en vereenvoudigde sterkte-zwakke analyse wordt op de volgende pagina gepresenteerd. Meer algemene (strategie)vragen die uit dit overzicht naar voren kom, worden grotendeels geadresseerd in RoUTe14; In de volgende hoofdstukken gaan we meer specifiek in op de consequenties voor de kwaliteit van ons onderwijs en de wijze waarop hiermee, ook op instellingsniveau wordt omgegaan.

STERKTES

HIGH TECH, HUMAN TOUCH

De UT heeft een uniek profiel met de verschillende disciplines die op de UT aanwezig zijn.

KLEINSCHALIG

De omvang van de UT zorgt voor kleinschalig onderwijs met een directe student-docent relatie.

CAMPUS

De campus wordt gekenmerkt als een omgeving van wonen, werken/studeren en leven en zorgt voor de academische vorming en ontspanning van de student

ONDERNEMEND

De UT staat bekend als 'de ondernemende universiteit'. Dit komt heel sterk tot uiting in de ongeveer 700 spin-off bedrijven die de UT heeft voortgebracht, maar ook handelen, internationaal denken en interdisciplinair werken.

STUDENTACTIVISME

Op de UT is sprake van hoge mate van student-activisme. Actief verenigingsleven en veel spinoffs.

KANSEN

DE NIEUWE STUDENT

De Universiteit Twente wil de 'nieuwe' student als partner betrekken bij de inrichting en uitvoering van het onderwijs.

INTERNATIONALISERING

De groeiende internationale studentenmobiliteit bevat voor de UT een groot studenten potentieel.

TWENTS 30 PROFIEL

Het doel is het Twentse bacheloronderwijs herkenbaar te maken en de kwaliteit hiervan te verhogen. Er wordt nagedacht over integratie van drie rollen; Onderzoeker, Ontwerper en Organisator

NIEUWE ONDERWIJSVORMEN

Een kleine universiteit als de UT moet bij uitstek in staat zijn om andere onderwijsvormen snel en doeltreffend te implementeren.

LIFELONG LEARNING

Mensen ontwikkelen zich in toenemende mate, ook na de initiële opleiding, in relatie tot privé en werk.

ZWAKTES

KLEINERE INSTELLING

Een kleine universiteit als de UT is kwetsbaar voor fluctuaties in studenteninstroom en is moeilijk zichtbaar in een meer mondiale hoger onderwijswereld.

GEEN ONDERSCHIEDENDE KWALITEIT

Waar de UT-opleidingen jaren terug in de top meedraaiden, is de situatie nu veranderd van top naar gemiddeld.

TRAAGHEID

De UT is onvoldoende in staat om te anticiperen op externe ontwikkelingen beschikt over te weinig lobby-capaciteit

GEEN INZICHT ONDERWIJSDATA

Er is op de UT momenteel geen systematische benadering van de onderwijskwaliteitsdata, dit zorgt voor een gebrek aan informatie.

BEDREIGINGEN

MINDER INTERESSE β /TECHNIEK

Nog steeds kiezen veel te weinig scholieren voor vakken als wiskunde, natuurkunde en scheikunde. Toekomstperspectieven spelen bij hun profielkeuze een minder grote rol dan aanleg en interesse.

OVERHEIDSBELEID WO

Naast een steeds verder terugtrekkende overheid, staat de inrichting van het Hoger Onderwijs onder druk.

FINANCIËN

Financiële consequenties van het hierboven gekenschetste overheidsbeleid.

CONCENTRATIE

Grote universiteiten worden steeds groter, terwijl de relatief kleinere universiteiten gelijk blijven.

Hoofdstuk 2. UT visie

Vooraf

Volgens het nieuwe protocol voor de instellingsaudit (NVAO) schrijft **de instelling** een kritische reflectie waarin ze laat zien dat ze **'in control' is over de kwaliteit** van de aangeboden opleidingen. Hiertoe rekenen we vier aspecten:

- De UT heeft in Route '14 bepaalde ambities uitgesproken met betrekking tot de identiteit van de instelling. De instelling moet duidelijk kunnen maken wat zo speciaal is aan de UT en waaruit dat blijkt! Daarbij hoort ook dat de instelling borgt dat de opleidingen zorg dragen voor de vertaling van het UT-profiel naar de eigen opleiding.
- De instelling moet duidelijk maken dat de doelbepaling binnen de opleidingen is geborgd. Dit betekent dat ze periodiek nagaat of opleidingsdoelen juist zijn, in het licht van wat de arbeidsmarkt vraagt en wat de maatschappij (inclusief de instromende studenten).
- De instelling moet duidelijk kunnen maken dat de kwaliteitszorg van de opleidingen geborgd is. Het gaat hierbij zowel om het aspect 'dat' de opleidingen een goed systeem van kwaliteitszorg hebben, als ook dat 'de zorg om kwaliteit' in de cultuur is verankerd, hetgeen blijkt uit de inbedding van curriculum- en vakkevaluaties in sluitende kwaliteitscycli. Met name is van belang vast te stellen wie de probleemeigenaar is wanneer een norm niet gehaald wordt. In het algemeen geldt dat de probleemeigenaar net buiten het systeem staat waar het probleem optreedt: bij een probleem op vakniveau is coördinator van de curriculumfase waar dat vak deel van uitmaakt, probleemeigenaar, en zo voort.
- De instelling moet aantonen dat belangrijke voorwaarden voor goed onderwijs zijn gerealiseerd. Denk bijvoorbeeld aan het beleid t.a.v. het personeel, de onderwijsfaciliteiten en de koppeling onderwijs en onderzoek;

Het op- en onderschrijven van deze kwaliteitsdoelstellingen is één ding. Het waarmaken van deze ambities is een tweede. Hiervoor is essentieel dat we in alle geledingen van de UT als academische gemeenschap, kwaliteit serieus nemen. Dit geldt ook voor het ITC, per 01-01-10 de zesde faculteit van de UT. Gezamenlijk willen we werken aan een breed gedragen kwaliteitscultuur in dit dynamische dossier.

2.1 Onderwijsvisie

Een leidend principe in onze visie is dat de **student als partner** betrokken is bij de inrichting en uitvoering van het onderwijs. Het onderwijs is een product van de samenwerking tussen de universiteit en haar studenten; een product dat alleen door een **gedeelde verantwoordelijkheid** en inspanning voor de kwaliteit ervan tot stand kan komen:

- Onze studenten zijn betrokken gebruikers van de geboden faciliteiten met als doel zich door middel van hun studie verder te ontwikkelen. Zij hebben een belangrijke **medeverantwoordelijkheid** voor de vorm van en voortgang in hun eigen leertrajecten; daarnaast ondernemen zij extra-curriculaire activiteiten op en rond de campus.

De gedeelde verantwoordelijkheid betekent voor ons als UT dat we een structuur bieden waar: **aandacht** is voor de student, zorg voor de **juiste faciliteiten** en een continu proces van **kwaliteitsbeleid** op het gebied van studieloopbaanbegeleiding, docentprofessionaliteit en toetsing.

Voor het onderwijs betekent dit:

- *De student aan de Universiteit Twente krijgt uitdagend onderwijs;*
De student in Twente wordt uitgedaagd om zijn/haar eigen grenzen te verleggen. Hij/zij ontwikkelt zich in het **onderzoeken, ontwerpen en organiseren** en doet actief internationale ervaring op. De student is als gevolg daarvan ondernemend, initiatiefrijk, durft risico's te nemen en heeft zelfinzicht.

De kwaliteit van het onderwijs is zowel nationaal als internationaal meetbaar en het onderwijsprogramma is geaccrediteerd.

- *De student aan de Universiteit Twente krijgt maatwerk;*
Het is van belang dat de student voldoende mogelijkheden voor ontplooiing zowel binnen als buiten de studie heeft, zodat hij/zij niet alleen kan voldoen aan de beoogde eindkwalificaties van de opleiding, maar ook vorm kan geven aan het realiseren van zijn of haar persoonlijke leerweg. Daartoe worden tussen opleiding en student afspraken gemaakt rond studieplanning/ en –voortgang.
Kleinschalig, vernieuwend en intensief onderwijs en adequate studiebegeleiding zorgen voor maatwerk voor elke student. De Universiteit Twente is 'groot in kleinschaligheid'.
- *De student aan de Universiteit Twente is snel op de juiste plek;*
We bieden de student uitdagend onderwijs; dit kan hij/zij alleen zo ervaren als de hij/zij op de juiste plek is. Adequate studiebegeleiding, goede matching en samenwerking met het omringend HBO-onderwijs moet hiervoor zorgen. Voor ons de uitdaging om goed georganiseerd onderwijs aan te bieden, voor de student de taak om hieraan actief en betrokken deel te nemen en de juiste plek te vinden.
- *De student aan de Universiteit Twente is actief betrokken bij zijn/haar omgeving;*
De student ontwikkelt naast kennis en vaardigheden, een actieve maatschappelijke betrokkenheid die in de formele onderwijsruimte alleen niet te realiseren is.
We profileren ons als brede University of Technology, die met haar technologische en maatschappelijke expertise een belangrijke bijdrage levert aan de oplossing van vraagstukken van onze samenleving. Een samenleving die we bereiken vanuit onze sterke regionale verankering en middels het internationale netwerk waarin we opereren.
- *De student aan de Universiteit Twente is ondernemend;*
Ondernemendheid kenmerkt zich door een toegepaste probleemaanpak in het UT-onderwijs en, leidt er toe dat de student na afloop van de studie prima in staat is om het geleerde in de praktijk te brengen, waarbij risico's niet uit de weg worden gegaan.
- *De student aan de Universiteit Twente studeert aan een campusuniversiteit: uniek in Nederland;*
De Universiteit Twente biedt op de internationale campus een stimulerende leer- en werkomgeving waarin de student lid is van de sociale en culturele gemeenschap en medebeheerder en vormgever is van de campus.

2.2 Onderwijskwaliteit

Kwaliteit moet eerst en vooral vorm krijgen in de wisselwerking tussen studenten en docenten in een internationale leer- en werkomgeving, die elkaar wederzijds aanspreken op (de kwaliteit van de geleverde prestaties.

Studenten die van hun docent uitdagend en kwalitatief hoogwaardig onderwijs verlangen. Docenten die, op hun beurt, van hun studenten inzet en prestaties vragen.

Dat elkaar aanspreken geldt evenzeer voor de betrokkenen binnen de onderwijs(ondersteunende) processen. Dit geldt voor docenten en het onderwijsmanagement binnen een faculteit, maar ook voor studenten en docenten respectievelijk opleidingsmanagement. Gespreksonderwerpen in dit kader kunnen bijvoorbeeld zijn het verstrekken van correcte en tijdige informatie betreffende de studievoortgang

Ook in de betrekkingen tussen het onderwijsmanagement in faculteiten en de (de)centrale ondersteunende diensten en in de verhoudingen tussen het centraal en het facultair management, dient de kwaliteit van het onderwijs een regelmatig terugkerend onderwerp van gesprek te vormen. De onderwijskwaliteit is een belangrijk agendapunt tijdens de najaars-en voorjaarsoverleggen tussen het CvB en het facultair (onderwijs)management. Daarnaast zal in het jaargesprek de individuele bijdrage aan de kwaliteit van het UT-onderwijs, van iedere bij het onderwijs betrokkene, onderwerp van gesprek zijn. Dit geldt op alle niveaus binnen de UT-organisatie. Zo zal bijvoorbeeld het CvB in het jaargesprek met de decanen de bijdrage van de desbetreffende decaan aan de onderwijskwaliteit bespreken. De decanen en andere leidinggevenden doen dit vervolgens met de desbetreffende betrokkenen in de eigen faculteit.

Kortom, in een organisatie die kwaliteit serieus neemt, zijn ook onderwijsprestaties voortdurend onderwerp van gesprek.

Kwaliteit definiëren we in dit kader als 'fitness for use'. 'Use' heeft betrekking op de eisen die de maatschappij stelt. Dit leidt tot het uitgangspunt dat kwaliteit moet blijken.

Doelen geformuleerd in het kader van de kwaliteitszorg moeten zo gedefinieerd worden dat we de resultaten kunnen relateren aan deze doelen. Met andere woorden: nader te definiëren Key Performance Indicators (KPI's) zullen vooral betrekking hebben op de outcome en output en minder op het proces en input.

Dit betekent geenszins dat inzicht in proceskenmerken en inputs niet relevant zijn, bijvoorbeeld de vraag of en in hoeverre bepaalde adviezen of vormen van studiebegeleiding er toe hebben bijgedragen dat een student snel op de juiste plek is, al dan niet binnen de UT.

De verkregen informatie vormt dan een aangrijpingspunt voor verbeteracties of maken, in andere situaties, inzichtelijk waarom bepaalde resultaten niet worden gehaald (bijvoorbeeld relatief lage kwaliteit instroom cohort studenten of tekort aan onderwijzend personeel).

De kwaliteit van het onderwijs van een opleiding is dan gedefinieerd als 'de mate waarin de vastgestelde (leer)doelen zijn bereikt. De toetsing daarvan voldoet aan de kwaliteitscriteria'

Hiermee wordt duidelijk dat we twee processen moeten onderscheiden:

- Vaststellen van de doelen;
- Vaststellen van de resultaten resp. op een verantwoord wijze beoordelen in het licht van die doelen.

Beide processen maken deel uit van de kwaliteitszorg. Het eerste proces duiden we aan met de term doelbepaling. Het tweede proces wordt ook wel de kwaliteitsbewaking genoemd. Bij kwaliteitsbewaking zijn de vastgestelde doelen een gegeven.

Ad 1: De doelen van een opleiding beschrijven de bekwaamheden van onze afgestudeerden (bachelor of master). Van belang is hierbij dat is verzekerd dat de opleidingsdoelen juist zijn, in het licht van wat de arbeidsmarkt vraagt en wat de (internationale) gemeenschap (inclusief de instromende studenten) wil. De juistheid van de doelen dient periodiek (apart van de bereikte resultaten) te worden beoordeeld.

Van opleidingen wordt verwacht dat zij over procedures beschikken om deze aansluiting op de maatschappelijke vraag te verzekeren. Voor het kwaliteitsdashboard maken we gebruik van de resultaten van de WO-monitor.

Ad 2: De resultaten van het onderwijs hebben betrekking op:

- Kwantiteit: de aantallen afgestudeerden,
- Niveau: Diepgang en breedte van de afgestudeerden: de opgedane bekwaamheden (kennis en vaardigheden), ook in een internationale context
- Rendement: Het deel van de instroom dat binnen bepaalde nader te bepalen randvoorwaarden de eindstreep heeft bereikt.
- Efficiency: Een resultaat is efficiënt als de betreffende inspanningen en uitgaven daadwerkelijk bijdragen aan de realisatie van het beoogde doel en de kosten in verhouding staan tot de opbrengsten. De UT moet efficiënt organiseren, dit mag echter niet ten koste gaan van de resultaten. Efficiency is derhalve een belangrijk onderdeel in dit proces.

De keuze voor de definitie 'fitness for use' heeft drie implicaties:

- Kwaliteit is effectiviteit (de mate waarin de doelen zijn bereikt); dit heeft als grote voordeel dat de discussies over de doelbepaling (doen we het goede) los getrokken wordt van de discussie over de mate waarin de doelen gerealiseerd zijn (doen we het goed).
- 'for use' geeft aan dat de doelstellingen zijn afgeleid van het 'hogere' niveau. Doelstellingen van een vak of semester zijn dan bijvoorbeeld afgeleid van een studiejaar, terwijl de doelstellingen van een studiejaar weer afgeleid zijn van de doelen van een opleiding. De doelen van de opleiding worden grotendeels bepaald door het afnemend werkveld. De linking pin tussen de verschillende onderdelen loopt via de doelen.

- Ondersteunende instrumenten zijn onderdeel van het groter geheel. Zij worden op bepaalde plaatsen in de organisatie gebruikt en de kwaliteit van deze instrumenten is goed als ze op een effectieve manier functioneren in de ondersteuning van verschillende onderdelen; ook daarvoor geldt 'fitness for use';

2.3 Infrastructuur en platformen

Ook voor de benodigde infrastructuur en platformen geldt 'fitness for use'. Bij de kwaliteit van de hiervan is het de bedoeling om op consistente en efficiënte wijze goede producten en diensten te leveren, door de werking van de processen goed te beheersen.

De ondersteunende diensten spelen hierin een belangrijke rol. Het is zaak om te borgen dat op alle niveaus binnen de instelling het voor werkelijke kwaliteitsverbetering wezenlijke gesprek over onderwijsprestaties op basis van deugdelijke en actuele informatie kan worden gevoerd.

Onder andere de volgende aandachtsgebieden raken aan de noemer instellingskwaliteitszorg:

- Verdere implementatie en integratie van instellingsystemen op het domein student & onderwijs ten behoeve van studieplanning door studenten, monitoring door studiebegeleiders, en tijdige en juiste (management)informatievoorziening.
Bijv. OSIRIS is het nieuwe studenten- en onderwijsadministratiesysteem van de Universiteit Twente. Het is de vervanger van ISIS en straks ook FASIT, TAST, TOST, VIST. Het is per 1-1-2010 benoemd als bronsysteem voor alle studenteninformatie op de Universiteit Twente. Dit betekent dat de informatie uit OSIRIS leidend is.
OSIRIS Volg is hierbij een belangrijk onderdeel, waarmee de voortgang van de studie wordt geregistreerd. Met dit systeem worden o.a. de tentamenresultaten vastgelegd.
Een speciale werkgroep werkt momenteel aan standaard selecties, zodat geautoriseerde gebruikers gemakkelijker de benodigde informatie kunnen opvragen.
- In samenhang met 1, de verdere implementatie van gezamenlijke richtlijnen OER en bindend studieadvies (evaluatie huidige pilots); de OER voor de bacheloropleiding is recentelijk door het College van bestuur vastgesteld.
- Verdere professionalisering van en kennisuitwisseling tussen examencommissies en andere relevante spelers.
- Het opnemen van onderwijsprestaties in het gespreksformat voor het voeren van de jaargesprekken (FJUT).
- Verdere inrichting van het managementinformatiesysteem MISUT. In 2004 is de ontwikkeling van MISUT (Management Informatie Systeem Universiteit Twente) gestart. MISUT is gebaseerd op één database (datawarehouse) die fungeert als basis voor de productie van kentallen en indicatoren voor (diverse) management doeleinden.
ICTS werkt samen met Institutional Research (IR) aan de (verdere) ontwikkeling van MISUT, waarbij nadrukkelijk aansluiting wordt gezocht bij UT-brede initiatieven als verbetering kwaliteitszorg onderwijs en onderzoek.
De domeinen die bestreken zullen worden met MISUT zijn: Onderwijs, Onderzoek, Valoriatie, Personeel & Organisatie, Financiën en Facilitaire Dienst.
De managementinformatie uit MISUT zal op diverse lagen binnen de organisatie gebruikt gaan worden. Als gebruikerscategorieën zijn te onderscheiden: bestuur (CvB, UMT, UR), faculteiten (decanen, directeuren bedrijfsvoering), opleidingen (opleidingsdirecteuren, onderwijscommissies) en onderzoeksinstituten (wetenschappelijk directeuren, zakelijk directeuren).
De management informatie zal dienen voor ondersteuning van: planning & controle cyclus (begroting, najaarsoverleg), accreditatie (zelfstudies), kwaliteitsmanagement (inhoudelijke sturing binnen faculteiten, opleidingen en onderzoeksinstituten) en beheer (beheersmatige sturing universiteit, faculteiten, opleidingen en onderzoeksinstituten).
- Kwaliteitsverbetering van onderwijs- en onderzoeksfaciliteiten: de digitale leer- en werkomgeving, bibliotheek, laboratoria, studieruimtes, etc.
Zo is Blackboard met ingang van studiejaar 2009-2010 de vervanger van TeleTOP als elektronische leeromgeving van de UT. In Blackboard worden vakken aangeboden en informatie tussen docenten en studenten uitgewisseld.

Hoofdstuk 3. Kwaliteitszorg als cyclisch proces

3.1 PDCA cyclus

Een belangrijk uitgangspunt bij het gehele kwaliteitssysteem is de notie van een cyclisch proces van kwaliteitszorg. Concreet betekent dit dat het systeem van kwaliteitszorg zodanig moet zijn vormgegeven dat het accreditatiemoment een natuurlijke stap vormt in de kwaliteitscyclus.

De aandacht voor de kwaliteit van het UT-onderwijs krijgt gestalte in de 4 fasen van de kwaliteitscyclus (Plan-Do-Check-Act):

(P) Onderwijsvisie: alles begint bij het expliciteren van en onderwijsvisie. Wat beoogt de UT met het onderwijs, waar willen we naar toe?

(D) Implementatie/ uitvoering van het onderwijs. Als helder is wat we willen bereiken met het onderwijs en op welke wijze, begint het eigenlijke werk; de uitvoering van het onderwijs.

(C) Evaluatie: Door het onderwijs systematisch te evalueren gaan we na of de ambities van de opleidingen ook daadwerkelijk worden waargemaakt;

(A) Opvolging: op het moment dat we weten waar de sterke punten in het onderwijs zitten, maar ook op welke punten verbetering nodig is, kunnen acties worden uitgezet om dit te realiseren met of zonder ondersteuning van facultaire of centrale diensten.

Doelen, geformuleerd in het kader van de kwaliteitszorg moeten zo gedefinieerd worden dat we de resultaten kunnen relateren aan deze doelen. Daarbij gaat het niet om het formuleren van zoveel mogelijk interessante doelen, maar om doelen over die aspecten waar we zelf invloed op kunnen uitoefenen. Dit levert een beperkte set aan 'Key Performance Indicators' (KPI's) op. Een KPI is geen vrijblijvende kwaliteitsmaatstaf. Wanneer we een afgesproken doel niet bereiken, hebben we een probleem en het probleem is belegd bij een probleemeigenaar. Deze dient (een) oplossing(s)richting(en) aan te dragen en afspraken daarover vast te leggen.

Het zijn de studenten zelf die mede aan het stuur zitten. Dit impliceert de noodzaak van een wederzijdse betrokkenheid van zowel instelling als student om de gestelde onderwijsdoelen te realiseren. Met het commitment van beide partijen kunnen we het succes beïnvloeden, als de student de gestelde doelen realiseert, dan beloven we dat als instelling ook. Van belang hierbij is dat de kwaliteit van inhoud en niveau zijn geborgd.

Onderwijsevaluatie levert de informatie op basis waarvan we kunnen vaststellen of de kwaliteit acceptabel is (of de resultaten aan de afgesproken normen voldoen). Dit houdt tegelijkertijd in dat we een argument hebben om de informatieverzameling te kunnen beperken c.q. te kunnen focussen. Dat informatieverzamelen is vrijblijvend noch willekeurig. We gaan van 'nice to know', naar 'need to know'. En als de informatie leidt tot de constatering dat een afgesproken doel niet is bereikt, dan is duidelijk dat er actie moet volgen en dat de actie bij iemand is belegd.

Actie; voorstel 1:

Iedere faculteit stelt jaarlijks een verbeterplan op voor de eigen opleidingen.

Een kwaliteitsraad, bestaande uit een opleidingsdirecteur uit de betreffende faculteit, een hoogleraar, een student als partner en een vertegenwoordiger van S&C/Onderwijskundige Dienst ziet toe op de uitvoering van de plannen. Het CvB bespreekt jaarlijks in het najaarsoverleg *het opleidingsspecifieke of faculteitsspecifieke kwaliteitsdashboard* (Hoofdstuk 4 e.v.) met de verantwoordelijke decaan en opleidingsdirecteur(en).

Op basis van de aangeleverde gegevens (vooral waar het gaat om afwijkingen zijn t.o.v. het afgesprokene) maken partijen afspraken ten aanzien van opleidingsspecifieke of faculteitsspecifieke verbeterplannen.

Een dergelijk verbeterplan zou het volgend format kunnen krijgen.

1 INLEIDING

2.VERSLAG over de afgelopen periode: verantwoording en evaluatie van de verbeterplannen/activiteiten die in de afgelopen planperiode gerealiseerd zijn (of zouden worden)

2.0 terugblik op de doelen die in de vorige periode werden nagestreefd

2.1 activiteiten, verricht om de kwaliteit van opleiding te evalueren en te optimaliseren

2.2 rapportages uitgebracht mede om de kwaliteit van de opleiding t.o.v. medewerkers, studenten en derden te verantwoorden

3.PLAN voor de komende periode: overzicht van doelen verbeterprojecten/-activiteiten die in de komende periode gerealiseerd moeten worden, inclusief nadere planning van die projecten/activiteiten (wie, wanneer?)

3.0 situatieverkenning en doelen die we in de komende planperiode nastreven

3.1 activiteiten te verrichten om de kwaliteit van de opleiding te evalueren en te optimaliseren (welke kwalitatieve en kwantitatieve data;)

3.2 rapportages om de kwaliteit van opleidingen, cursussen en voorzieningen t.o.v. medewerkers, studenten en derden te verantwoorden

Voorstel 2:

Het College van Bestuur zal, ingebed in de P&C cyclus, jaarlijks in het najaar *het instellingsbrede kwaliteitsdashboard* (Hoofdstuk 4 e.v.) bespreken met het MT en besluiten welke verbeterplannen op instellingsniveau uitgevoerd zullen worden het jaar daarop.

Tijdens de jaarlijkse Onderwijsdag (in het voorjaar) worden voortgang / resultaten tegen het licht gehouden.

3.2 Sturingsfilosofie

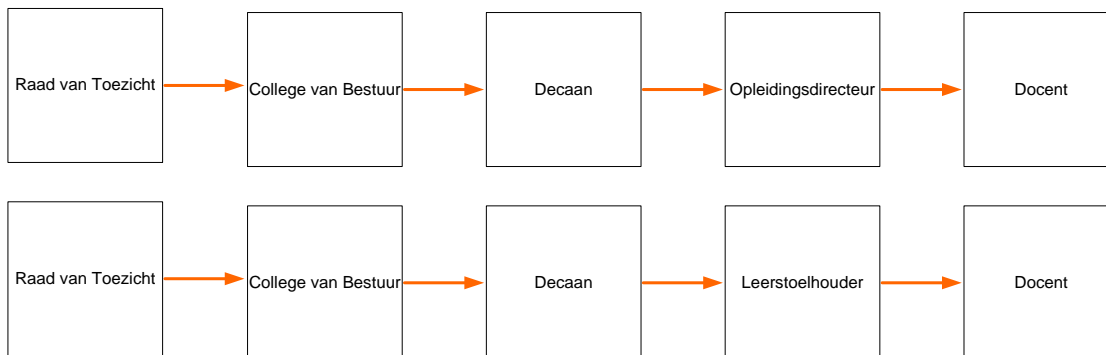
De Universiteit Twente hanteert een gedecentraliseerd systeem van onderwijskwaliteitszorg. De faculteiten staan in voor de uitbouw van een interne kwaliteitsbewaking en –verbetering van de onderwijsleerprocessen en van de curricula en worden hierbij ondersteund door een aantal centraal aangestuurde initiatieven.

- **Naast de bestaande cyclus rondom vakevaluaties** is het voorstel te komen tot **twee nieuwe kwaliteitszorgcycli**.(3.1)
 - Een kleine PDCA cyclus waarbij de onderwijskwaliteit van de opleidingen jaarlijks een hoofdonderwerp is bij het overleg met de verantwoordelijke opleidingsdirecteur en decaan op basis van een kwaliteitsdashboard.
 - Een grote PDCA cyclus waarbij opleidingsoverstijgende onderwijskwaliteit op basis van een instellingsbreed kwaliteitsdashboard leidt tot verbeterplannen, ingebed in de Planning & Control cyclus van de universiteit
- De UT heeft een **effectieve organisatiestructuur** waarin de taken bevoegdheden en verantwoordelijkheden duidelijk gedefinieerd zijn. (3.3)
- De UT stelt op basis van het kwaliteitsdashboard **instellingsbrede verbeterplannen** op. (3.4)

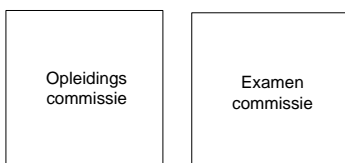
3.3 Effectieve organisatiestructuur

De UT streeft naar een effectieve organisatiestructuur met betrekking tot de kwaliteit van haar opleidingen, waarin de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden duidelijk zijn afgebakend en waarvan de inspraak van studenten en medewerkers deel uitmaakt. De UT hanteert een systeem van regelmatige evaluaties onder studenten, medewerkers, alumni en vertegenwoordigers van het beroepenveld. Belangrijk is dat men op centraal niveau de beschikking krijgt over managementinformatie met betrekking tot de uitvoering en de resultaten van de opleiding. In oktober 2010 wordt er gekeken naar verfijning van aansturingselementen en de aansturinglijnen. Derhalve is het onderstaand overzicht de huidige stand van zaken, het is denkbaar dat hierin wel enige verandering kan gaan optreden.

De borging is belegd bij verschillende actoren; de aanspreekrelaties lopen in het algemeen via twee parallelle lijnen als volgt:

Naast de bovenstaande lijnen zijn er nog een tweetal spelers te identificeren die binnen de opleiding van belang zijn.

Op instellingsniveau kennen we verder een tweetal gremia, waarin afstemming tussen opleidingen van operationele processen respectievelijk advisering over het vigerende onderwijsbeleid richting College van bestuur plaatsvindt:

Opleidings
directeuren overleg

Universitaire
Commissie
Onderwijs

Voor het functioneren van de verschillende spelers en rollen gelden de volgende uitgangspunten:

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is het, bij wet voorgeschreven, toezichhoudend orgaan van de Universiteit Twente. Het College van Bestuur behoeft onder andere goedkeuring van de Raad voor het Strategisch Plan, het Jaarverslag en de Jaarrekening. De Raad wordt door het college van Bestuur op de hoogte gehouden van de belangrijkste ontwikkelingen en aangelegenheden van de Universiteit Twente. De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

College van Bestuur

Het College van Bestuur is belast met het bestuur van de universiteit in haar geheel en met het beheer daarvan, onverminderd de bevoegdheden van de raad van toezicht. Het onderwijsberaad (CvB-D) bestaat uit de decaanen van de 6 faculteiten en het College van Bestuur. De voorzitter van het College van Bestuur zit de vergadering voor. Het onderwijsberaad vergadert tenminste 8 keer per jaar. In het onderwijsberaad vindt ondermeer de afstemming, coördinatie en voorbereiding van het universitair onderwijsbeleid plaats. De Decaan is voor het College van Bestuur eerste aanspreekpunt wat betreft onderwijsgerelateerde zaken.

Decaan

De Decaan is belast met de algemene leiding van de faculteit. Hij/zij is verantwoordelijk voor het bestuur en de inrichting van de faculteit voor het onderwijs en de wetenschapsbeoefening. De decaan heeft, (als eerste aanspreekpunt voor het CvB als het gaat om onderwijsaangelegenheden) zitting in het CvB-D(ecanen)overleg en Universitair Management Team en pleegt overleg met het College van Bestuur over de voorbereiding van het instellingsplan en de begroting.

De Decaan stelt het faculteitsreglement vast. Ook voorziet de Decaan, gehoord de faculteitsraad, in de benoeming van een opleidingsdirecteur voor elke opleiding dan wel combinatie van opleidingen die in de faculteit is ingesteld.

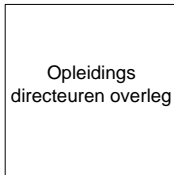
De Decaan is verantwoordelijk voor het bewaken van de relatie tussen onderwijs en onderzoek en hij heeft de personele en financiële beheersverantwoordelijkheid voor de faculteit. De Decaan kan de

verantwoordelijkheid voor het onderwijs geheel of gedeeltelijk mandateren aan een portefeuillehouder onderwijs. De portefeuillehouder onderwijs geeft vorm aan het faculteitsbrede onderwijsbeleid en aan de faculteitsbrede uitvoering van het onderwijs binnen de faculteit, gegeven de instellingsbrede onderwijsstrategie.

De opleidingsdirecteur draagt zorg voor de ontwikkeling van het onderwijsprogramma van de hem toegewezen opleiding(en). Daarnaast draagt hij/zij zorg voor de uitvoering en organisatie van onderwijs van de opleiding(en) in afstemming met de onderwijsondersteuning. De opleidingsdirecteur is belast met het bestuur en de inrichting van de opleiding(en) waarvoor hij/zij is aangesteld.

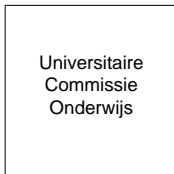
Voorstel: *De functionele en organisatorische context waarin een opleidingsdirecteur opereert kan tussen faculteiten verschillen. De decaan kan samen met de opleidingsdirecteur een vorm vinden in de manier waarop zij het onderwijs inrichten. De decaan is echter wel formeel en praktisch als eindverantwoordelijke aanspreekbaar.*

Het OLD-overleg (Opleidingsdirecteurenoverleg) is een overleg waarvoor alle opleidingsdirecteuren worden uitgenodigd. Het voorzitterschap ligt bij de Rector Magnificus.

In het OLD-overleg worden strategische thema's in relatie tot het UT-Onderwijs geagendeerd die op middellange tot lange termijn spelen. Het College van Bestuur wordt gevraagd en ongevraagd van advies voorzien.

Het OLD-overleg wordt ondersteund door een secretaris van S&C (Strategie & Communicatie) en vergadert 2 tot 4 keer per jaar.

De UCO, de Universitaire Commissie Onderwijs, is een orgaan, waar operationele afstemming tussen de 6 faculteiten plaatsvindt op het gebied van de uitvoering van het onderwijs(beleid).

De UCO heeft ook een taak in de bewaking van de kwaliteit van de UT-minoren: de UCO accrediteert de minoren, op basis van onderzoeken door de VAC (Validatie- en Accreditatiecommissie).

Het CvB stelt de samenstelling en de werkwijze van de UCO vast. De UCO bestaat uit zeven leden: één opleidingsdirecteur per faculteit plus twee studentleden die door de URaad worden voorgedragen. Het voorzitterschap ligt bij een van de opleidingsdirecteuren. De UCO wordt ondersteund door een secretaris, stafmedewerker van S&C (Strategie & Communicatie) en vergadert ca. 7 keer per jaar.

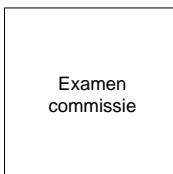
Naast bovengenoemde spelers/rollen zijn er twee onafhankelijke organen binnen de opleiding die een belangrijke rol vervullen binnen een effectieve organisatiestructuur.

Een opleidingscommissie (OLC) heeft tot taak:

- advies uit te brengen aan de opleidingsdirecteur en het faculteitsbestuur over de onderwijs- en examenregeling, van bachelor en master opleiding,
- de wijze van uitvoering van de onderwijs- en examenregeling van bachelor en master opleiding jaarlijks te beoordelen,
- gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen aan de opleidingsdirecteur en het faculteitsbestuur over alle aangelegenheden betreffende het onderwijs in de betreffende opleiding.

De OLC adviseert over onder andere de studeerbaarheid en het studierendement van de opleiding. Deze commissie is bij het uitstrek het orgaan voor studenten om mee te praten over de kwaliteit en de organisatie van het onderwijs.

In het nieuwe wetsvoorstel (*Versterking Besturing*) worden de taken van examencommissies versterkt en specifieker vastgelegd. Belangrijke taken worden:

- het vaststellen van richtlijnen voor toetsing en beoordeling (in relatie tot de OER);
- het bepalen of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt voor het behalen van het diploma en
- het borgen van de kwaliteit van toetsing en beoordeling en van het eindniveau van studenten.

In de wet worden ook de voorwaarden aangescherpt, door het benadrukken van functioneren van examencommissies op basis van aantoonbare onafhankelijkheid en deskundigheid.

Voorstel

- *Iedere opleiding kent haar eigen examencie, waarin tenminste één (interne) hoogleraar is opgenomen, aangevuld met, bij voorkeur externe leden.*
- *De leden van examencie. zijn aantoonbaar deskundig en worden waarnodig geschoold om hun functie optimaal te kunnen vervullen*

3.4 Instellingsbrede verbeterplannen

De student als partner bij het UT onderwijs vraagt ook inzet van de UT. Continue aandacht voor de student, het op orde zijn van de ICT faciliteiten en continue bewaking van docentkwaliteit.

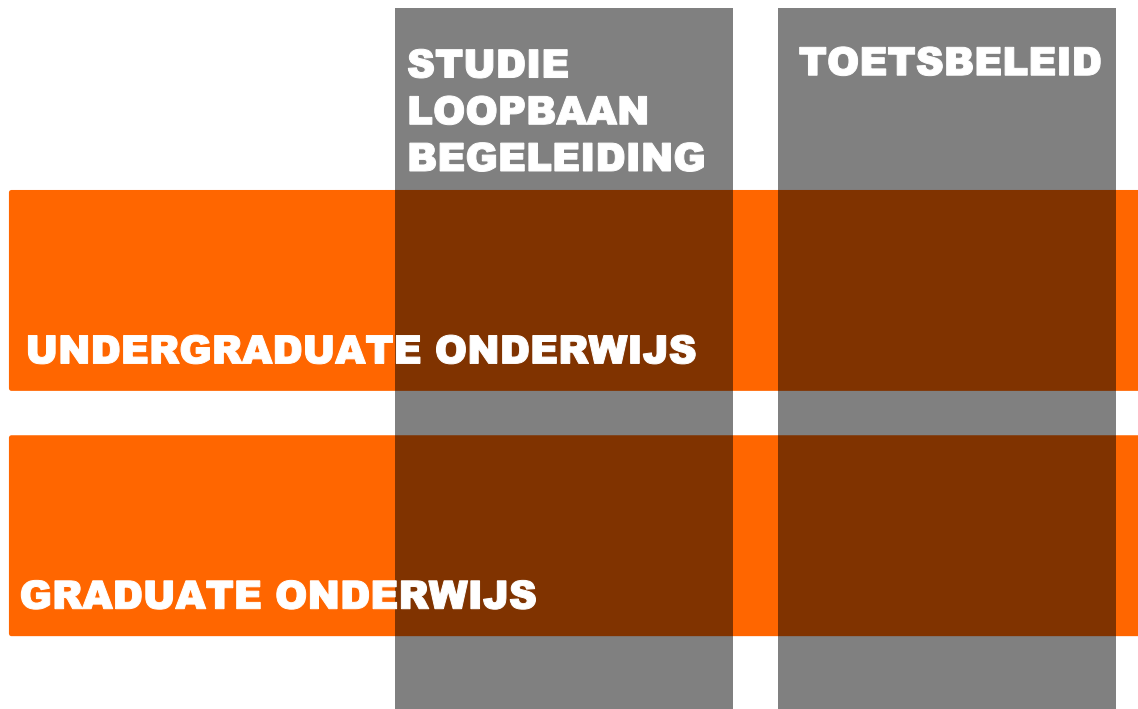
Docentkwaliteitsbeleid is niet van dezelfde aard en omvang als de vier onderstaande opleidingsoverstijgende verbeterplannen. We zien dit als een proces waar we continu mee bezig zijn. Aandacht voor docentkwaliteitsbeleid is gestoeld op;

- De **B(asis)K(walificatie)O(nderwijs)**; voor nieuwe docenten verplicht. Voor het certificeren van zittende staf zijn we beleid aan het voorbereiden;
- De Engelse taalvaardigheid

Het **structureel opnemen van de onderwijsprestaties** (waaronder de resultaten van vakevaluaties) in het format voor het voeren van jaargesprekken (FJUT). De gepresenteerde onderwijsprestaties vormen de basis voor het gesprek van de leidinggevende met de docent over de kwaliteit van de bijdrage van de

docent aan het onderwijsproces. Het doel is om de kwaliteit van de bijdrage van de docent aan dit proces te verhogen. Het opnemen van de onderwijsprestaties is dus geen doel op zich.

Voor 2010-2012¹ wordt gewerkt de volgende opleidingsoverstijgende verbeterplannen:

3.4.1. Undergraduate Onderwijs (UGO):

UNDERGRADUATE ONDERWIJS

Fase 1 behelst het bevragen van een student, OLD en stafid (OLC), afzonderlijk, van elke bacheloropleiding over de meest succesvolle, aangename, uitdagende, sterke onderdelen van het programma. Ofwel welke parels hebben onze opleidingen. Doel was om inspiratie en best practices boven tafel te krijgen zonder normerend te zijn op zoek naar gedeelde sterktes in de bacheloropleidingen. Die 60 interviews zijn gecondenseerd tot 20 rapportjes, een per opleiding en geanalyseerd.

Er is besloten tot **Fase 2** waarin de individuele leden van de UGO zelf, samen met de meest betrokken OD-er bij het zelfde trio, per opleiding in een sessie, op bezoek zijn gegaan om diepgaander over de inhoud en opbouw van de programma's te praten; op zoek naar inhoudelijke parels tegen de achtergrond van de 3 O's. Door de OD en door de UGO zijn de resultaten tot nog toe bekeken. Elke opleiding heeft wel een of meer best practices die zonder meer gedeeld kunnen worden met de andere opleidingen. Er zijn een aantal best practices die tot de zelfde 'soort' behoren en als zodanig een UT-thema zijn. Met de OD is afgesproken dat zij die verder zullen sorteren en thematiseren en bezien of er een onderwijskundige visie en eventueel bredere implementatiemogelijkheden zijn.

Is hier nu een UT-profiel zichtbaar?

Niet direct, maar er zijn wel parameters te ontdekken die, mits versterkt, tot een profiel komen:

1. alle opleidingen leiden praktische wetenschappers op die geleerd hebben te analyseren, oplossen en implementeren

¹ Voor de jaren daarop staat in ieder geval de systematiek van **Vakevaluaties** in al zijn facetten op de instellingsbrede agenda

2. in alle opleidingen wordt durf, creativiteit, ondernemendheid ontwikkeld en leert elke student zijn sterktes en zwaktes kennen
3. in alle opleidingen is de praktijk onderzoeksobject en wordt de opleiding afgesloten met een academische publicatie
4. alle opleidingen zijn kleinschalig en studenten zijn partners in de opleiding

Fase 3 Op basis van de tot dusver verrichte activiteiten in fase 1 en 2 en op basis van de input van de Onderwijsdag wordt er een werkplan opgesteld waarin aandacht is voor University College concept, discussie over brede Bachelors, disseminatie van best practices (parels) en implementatie van de 3 O's. Deze zaken zijn in een voorlopig eindrapport worden opgenomen en medio juni gerapporteerd aan het College van Bestuur.

3.4.2. Master programma's:

GRADUATE ONDERWIJS

Doel:

Academische beroepsopleiding bieden die een optimale voorbereiding biedt op de arbeidsmarkt, waarin het onderwijsaanbod van kwalitatief hoogwaardig niveau is. Hierbij moet een internationaal profiel gecreëerd worden met voldoende uitstraling.

Voltooid activiteiten sinds stuurgroep februari 2010:

- Het eindrapport van de werkgroep Schools is begin februari gepubliceerd.
- In het UMT van februari is dit eindrapport besproken.
- Op basis van de uitkomsten van de discussie in het UMT is besloten een projectorganisatie, vergelijkbaar met de TGS (inclusief een bureau), in te richten die een kwaliteitsprogramma uit gaat voeren voor het masteronderwijs.
- Inmiddels is een UMT-lid benoemd als bestuurlijk verantwoordelijke voor het vervolg van het Schools traject. Hiermee is een belangrijke richting gegeven aan de inrichting van het post-bachelor onderwijs op de UT.

Geplande activiteiten 2010:

Met de oplevering van het eindrapport in februari heeft de werkgroep zijn opdracht afgerond. Er wordt nu een nieuwe projectorganisatie ingericht die een concrete toetsingsprocedure voor het UT-masteronderwijs moet gaan ontwikkelen. Dit omvat de volgende activiteiten:

- Opstellen beoordelingskader.
- Ontwikkelen benoemingsprocedure.
- Opstellen shortlist commissie.
- Inrichten bureau.

Knelpunten:

- Beschikbare personele capaciteit voor projectgroep: er moet voldoende aandacht aan het proces kunnen worden gegeven.

Acties ten aanzien van knelpunten:

- Expliciet alloceren personele capaciteit aan projectgroep.
- Financiering inzet vanuit R'14 budget.

3.4.3. Studieloopbaanbegeleiding

STUDIE LOOPBAAN BEGELEIDING

De UT ziet het als haar missie om, door het bieden van persoongerichte, professionele studieloopbaanbegeleiding, voor al haar studenten te komen tot snelle allocatie, optimale studievoortgang en het vinden van passende uitdagingen tijdens het gehele studietraject, met als einddoel hen optimaal voor te bereiden op een vervolgstudie of carrièrestart.

Om deze 'missie' instellingsbreed te kunnen waarmaken en waarborgen, is een universiteitsbrede visie ontwikkeld en zijn richtlijnen voor uitvoering opgesteld:

-de nota: *'Studieloopbaanbegeleiding Visie & Aanpak'* (maart 2009)

Op basis van de specifieke kenmerken van een opleiding, zoals het onderwijsprogramma, didactisch onderwijsconcept, type en aantal studenten, kunnen opleidingen binnen dit kader zelf hun eigen (aanvullende) doelstellingen voor de studieloopbaanbegeleiding opstellen, specifieke activiteiten ontwikkelen en de rol- en taakverdeling van betrokken studentbegeleiders (studieadviseur, docentmentoren, studentmentoren) bepalen.

Bij de implementatie worden diverse partijen en actoren betrokken, zowel vanuit het centrale management, als vanuit de diensten en faculteiten.

Voorgesteld wordt om S&O en de faculteiten/opleidingen een implementatieplan te laten opstellen, waarin tot uiting komt op welke wijze zij respectievelijk centraal en decentraal de visie en richtlijnen zullen invoeren en bekostigen.

S&O zal in samenwerking met het Platform Studiebegeleiding een plan opstellen ten behoeve van onderdelen die in het kader van de implementatie nog nadere uitwerking behoeven, zoals o.a. het vaststellen van gezamenlijke competentieprofielen en het voorzien van een structureel professionaliseringsaanbod voor studentbegeleiders op opleidingsniveau.

3.4.4. Toetsbeleid

TOETSBELEID

Aanleiding voor expliciete aandacht voor toetsbeleid:

- de wetwijziging WHW; versterking van de controlerende rol van Examencommissies
- nieuwe accreditatievereisten; de kwaliteit van toetsing is een onderwerp dat zwaarder meetelt
- verhoogde druk op toetskwaliteit bij toepassing voor selectiedoeleinden (zoals BSA)

- het belang van betekenisvolle toetsingsresultaten voor het geven van passend studieadvies, voor verwijzing en zelfselectie

Doel toetsbeleid: wijze van examinering en toetsing kunnen verantwoorden en kwaliteit van examinering en toetsing bevorderen, bewaken en borgen door een samenhangend stelsel van maatregelen en voorzieningen die je als opleiding treft.

Examencommissies vervullen een essentiële en gezaghebbende rol hierbij. Zij dienen dan ook goed te zijn toegerust voor hun (nieuwe) richtinggevende, bewakende en controlerende taken. Ze moeten adequaat kunnen functioneren, op basis van onafhankelijkheid en deskundigheid.

Met het oog op de eigenheid van opleidingen qua inhoud, vorm en organisatie, wordt uitgegaan van toetsbeleid op opleidingsniveau. Op instellingsniveau wordt in het kader van IKS en ter ondersteuning van de opleidingen² een kader (voorwaarden) ontwikkeld en aangereikt en zullen rollen en verantwoordelijkheden van betrokkenen (Examencommissie, Decaan, OLD, docenten e.a.) worden verhelderd.

Bij behoeften worden voorzieningen zoals scholingsmogelijkheden, jobaids, uitwisseling van good practices e.d. ingezet om opleidingen te ondersteunen.

Relevante notities:

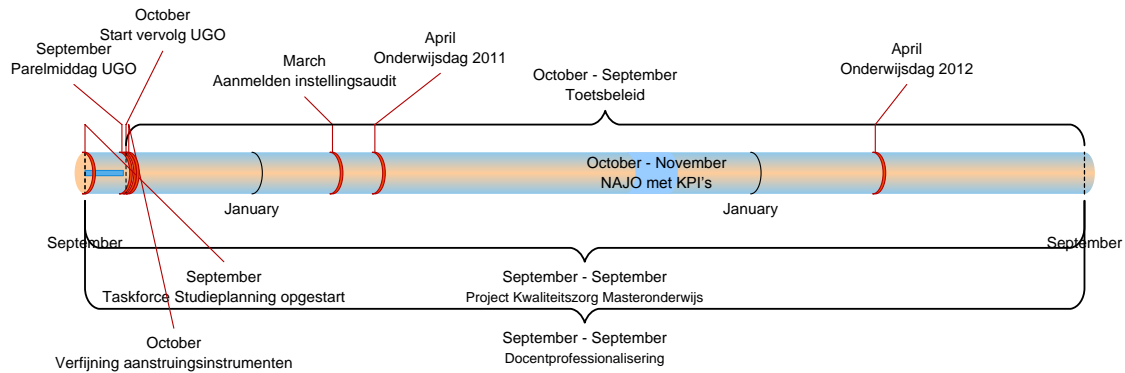
- "Eindrapport UT Undergraduate onderwijs ""
- "Vernieuwing van het Graduate onderwijs van de Universiteit Twente
- Stimulering docentprofessionalisering
- Toetsbeleid en toetskader
- Studie(loopbaan)begeleiding: visie en aanpak.

3.5 Implementatietraject

0. Aanmelden UT voor versnelde procedure overgangsregime nieuwe accreditatiestelsel: voor 1 maart 2011
1. Undergraduate Onderwijs: pareldag op 28 september 2010; daarna vervolg.
2. Graduate onderwijs; Project Kwaliteitszorg Masteronderwijs: is gestart augustus 2010
3. Studie(loopbaan)begeleiding: visie en aanpak notitie ligt er: oktober 2010 start implementatie. Onderdeel is Study & Career Service; is gestart
4. Toetsbeleid: centrale richtlijnen/kader alsmede ondersteunende maatregelen worden ontwikkeld: oktober 2010; vervolgens wordt facultair beleid hieraan getoetst
5. Docentprofessionalisering: is continu proces. BKO voor nieuwe medewerkers verplicht; *Vanaf oktober 2010: zittend personeel dient ook de BKO te behalen = maatwerk (variërend van assessment t/m volgen leertraject). Verder wordt najaar 2010 mogelijkheden voor start "excellentiegroep" verkend, waarbij (extra) ontwikkelingsmogelijkheden voor een bepaalde groep docenten in beeld worden gebracht.*
6. Onderwijsdag: instellingsbrede topics: voorjaar 2011
7. Verbeterplannen faculteiten: in najaaroverleg aan de orde (najo 2011)
8. Infrastructuur en Platformen: "plateauplanning": ingesteld is Taskforce Studieplanning. Overige activiteiten /projecten zijn gepland voor de komende jaren.

² In een onlangs door de OD georganiseerde bijeenkomst over toetsbeleid voor old's, onderwijscoördinatoren en ExCie's, werd de behoefte aan een dergelijk kader door meerdere aanwezigen aangegeven.

9. Oktober 2010 wordt er gekeken naar verfijning van aansturingselementen

Hoofdstuk 4. KPI's en Kwaliteitsdashboard

Zoals eerder aangegeven is voor een goede kwaliteitscontrole op alle opleidingen een gesloten PDCA cyclus op centraal en decentraal niveau noodzakelijk. Dit betekent onder andere dat er structureel op verschillende niveaus evaluatie plaatsvindt van de kwaliteit van de opleidingen mede in relatie tot 'Key Performance Indicators'.

De uitgangspunten voor het beoordelingskader van de opleidingsspecifieke en instellingsbrede kwaliteitsdashboards zijn de eisen die worden gesteld aan de instelling en de opleiding vanuit het nieuwe accreditatiesysteem, de meerjarenafspraken met OCW en de onderwijsvisie van de UT.

Centraal staan dan ook de kwaliteit van onze opleidingen en de kwaliteitszorg om de opleidingen nog verder te verbeteren. De kwaliteit van de opleidingen wordt gerelateerd aan de facetten uit het accreditatieprotocol en de daaruit afgeleide kaders en de specifieke randvoorwaarden van de instelling.

4.1 KPI's uit Onderwijsvisie

Het ideale UT-onderwijs is kleinschalig, geen afwikkeling van een vast ritueel, maar uitdagend en gericht op het verleggen van grenzen bij de deelnemende studenten. Een goede advies- en begeleidingsstructuur moet ervoor zorgen dat studenten snel op de goede plek zitten (en blijven). Een leidend principe in onze visie is dat de **student als partner** betrokken is bij de inrichting en uitvoering van het onderwijs. Het onderwijs is een product van de samenwerking tussen de universiteit en haar studenten; een product dat alleen door een **gedeelde verantwoordelijkheid** en inspanning voor de kwaliteit ervan tot stand kan komen.

Deze gedeelde verantwoordelijkheid komt terug in het kwaliteitsdashboard waarbij de UT zorg moet dragen voor goede voorzieningen en gekwalificeerd personeel en een goede waardering van studenten en externen. Deze eisen komen terug op het dashboard onder de categorieën **studenten**, **personeel**, **voorzieningen** en **output**.

De studenten, die we als UT als partner zien en betrokken is bij de inrichting en uitvoering van het onderwijs, zijn verantwoordelijk voor de vorm en voortgang van hun eigen leertrajecten. Deze eisen komen terug op het dashboard onder de categorieën **rendement** en **studieloopbaan**.

Tot slot willen we de waardering voor ons onderwijs opnemen in het dashboard. De waardering van de kwaliteit van UT onderwijs en daarmee indirect een oordeel over de onderwijsvisie wordt op het dashboard weergegeven met de categorie **waardering**, opgesplitst in studentoordelen en peer reviews.

4.2 KPI-keuze voor dashboards

Voor het opleidingsspecifieke kwaliteitsdashboard geeft de opleiding een kwantitatief overzicht van de volgende parameters met een analyse van de cijfers in relatie tot de uitgangspunten /streefcijfers:

Organisatie: Studenten

Omvang en samenstelling instroom eerste studiejaar bachelor (aantallen) naar nationaliteit	Bachelor	Omvang van de instroom in het eerste studiejaar en de omvang van subpopulaties binnen de instroom (subpopulaties o.b.v vooropleiding; en man/vrouw verdeling). Met de invoerparameter 'grensdatum cohort' kan men zelf kiezen tot welke datum studenten ingeschreven mogen zijn om mee te tellen in het cohort (bijvoorbeeld 1 december)
Alle ingeschrevenen per studiejaar - bachelor opleiding (aantallen) naar nationaliteit	Bachelor	Het totaal aantal ingeschreven studenten voor de bacheloropleiding. Deeltijders tellen hier ook mee. Onderscheid naar man/vrouw en voltijd/deeltijd.
Omvang en samenstelling instroom eerste studiejaar master (aantallen) naar nationaliteit	Master	Omvang van de instroom in het eerste studiejaar en de omvang van subpopulaties binnen de instroom (subpopulaties o.b.v vooropleiding; en man/vrouw verdeling). Met de invoerparameter 'grensdatum cohort' kan men zelf kiezen tot welke datum studenten ingeschreven mogen zijn om mee te tellen in het cohort (bijvoorbeeld 1 december)
Alle ingeschrevenen per studiejaar - masteropleiding (aantallen) naar nationaliteit	Master	Het totaal aantal ingeschreven studenten voor de masteropleiding. Deeltijders tellen hier ook mee. Onderscheid naar man/vrouw en voltijd/deeltijd.
Omvang en samenstelling instroom uitwisselingsstudent (aantallen) naar nationaliteit	Bachelor Master	Omvang van de instroom in het eerste studiejaar en de omvang van subpopulaties binnen de instroom (subpopulaties o.b.v vooropleiding; en man/vrouw verdeling). Met de invoerparameter 'grensdatum cohort' kan men zelf kiezen tot welke datum studenten ingeschreven mogen zijn om mee te tellen in het cohort (bijvoorbeeld 1 december)
Omvang en samenstelling uitstroom uitwisselingsstudent (aantallen) naar nationaliteit	Bachelor Master	Het totaal aantal ingeschreven studenten voor de masteropleiding. Deeltijders tellen hier ook mee. Onderscheid naar man/vrouw en voltijd/deeltijd.
Marktaandeel instroom eerste studiejaar bacheloropleiding	Bachelor	In het dashboard is het gemiddeld aantal instroom eerste studiejaar per opleiding aan de UT over een periode ten opzichte van het fairshare uitgezet. Het fairshare is het aantal bachelors studenten aan de UT t.o.v. het totaal gemiddeld aantal studenten in Nederland aan een vergelijkbare opleiding aan een andere universiteit.

Organisatie: Personeel

Onderwijsinzet in fte (inclusief inzet van promovendi)	Opleiding Faculteit	Onderwijsinzet uitgesplitst naar functie-categorie: (fte's totaal faculteit en opleiding) Hoogleraar Universitair hoofddocent Universitair docent
---	------------------------	--

		Promovendus Overig WP/Student assistent
Student-staf ratio	Opleiding Faculteit	De gerealiseerde student-staf ratio is een vereist gegeven van de NVAO die op basis van analyse kan worden berekend.
% docenten met B(asis) K(walificatie) O(nderwijs);	Opleiding Faculteit	Percentage van de docenten naar functie-categorie met een BKO. De BKO is voor nieuwe docenten verplicht, voor zittende docenten is beleid in voorbereiding.

Organisatie: Voorzieningen

Algemene voorzieningen	Opleiding Faculteit	Voorzieningen uitgesplitst naar categorie: ICT investeringen Gebruikersnut onderwijsruimten Scholingsbudget personeel [per faculteit mogelijkheid tot toevoegen van extra voorzieningen]
-------------------------------	------------------------	--

Waardering: Studenten

Categorieën en Oordelen (op basis van Keuzegids Hoger Onderwijs, rankings, WO-monitor en interne gegevens)	Opleiding Faculteit	Op basis van Keuzegids Hoger Onderwijs: a) issue 1 (inhoud) en 3 (samenhang) zijn samengenomen tot 'programma' b) issue 4 (werkvormen) en 6 (docenten) zijn samengevoegd tot 'docenten en lessen' c) issue 5 is ongewijzigd overgenomen als 'voorbereiding loopbaan' d) issue 7 (communicatie) en 8 (studeerbaarheid) zijn samengevoegd tot 'organisatie' e) issue 9 (gebouwen) en 10 (faciliteiten) zijn gebundeld tot 'faciliteiten' Op basis van de WO monitor: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kenmerken wo-opleiding ▪ Oordeel over huidige functie ▪ Oordeel over wo opleiding
--	------------------------	---

Waardering: Peers

Visitatieoordelen (tevredenheid afnemend veld en alumni)	Opleiding Faculteit	De opleiding wordt beoordeeld aan de hand van de volgende onderwerpen: <ul style="list-style-type: none"> ▪ doelstellingen opleiding ▪ programma ▪ inzet van personeel ▪ voorzieningen ▪ interne kwaliteitszorg ▪ resultaten
--	------------------------	---

Resultaten: Output

Aantal diploma's	Opleiding Faculteit	Ieder jaar worden op 1 september de behaalde diploma's van het afgelopen studiejaar geteld. Voorbeeld: de diploma's die vermeld zijn onder 2008, zijn behaald tussen 1 september 2007 en 31 augustus 2008, dus in het studiejaar 2007/2008.
-------------------------	------------------------	--

Aantal studenten in honoursprogramma's [Meerjarenafspraken]	Opleiding Faculteit	Instroomcijfers opgesplitst naar: a) sollicitaties b) toelatingen c) Gestopt
---	------------------------	---

Aantal studenten met buitenlandervaring	Opleiding Faculteit	Formele activiteit met betrekking tot de opleiding die plaats vindt buiten Nederland (studiereis, stage, afstudeeropdracht etc.)
--	------------------------	--

Contacturen	Opleiding Faculteit	Er wordt een overzicht gegeven van het gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie (propedeuse, bachelorjaar 2 en 3, master, evt. stage en evt. afstudeerperiode)
--------------------	------------------------	---

Resultaten: Rendement

Propedeuserendement (cumulatieve percentages) [Meerjarenafspraken]	Opleiding Faculteit	In deze tabel staat achtereenvolgens: a) de omvang van de cohorten in de gekozen populatie; b) de cumulatieve percentages studenten die hun propedeuse behaalden binnen 1, 2, 3 en > 3 jaar; c) in de laatste rij het percentage studenten dat nog geen propedeuse heeft, maar nog wel is ingeschreven binnen de opleiding
---	------------------------	---

Bachelorrendement (cumulatieve percentages) [Meerjarenafspraken]	Opleiding Faculteit	In deze tabel staat achtereenvolgens: a) de omvang van de cohorten in de gekozen populatie; b) de cumulatieve percentages studenten die hun bachelordiploma behaalden binnen 3, 4, 5, 6 en > 6 jaar; c) in de laatste rij het percentage studenten dat nog geen bachelordiploma heeft, maar nog wel is ingeschreven binnen de opleiding
---	------------------------	--

Uitval bachelor: termijn en bestemming [Meerjarenafspraken]	Opleiding Faculteit	Deze tabel bevat: a) het aantal en percentage afhakers in de gekozen populatie uitgesplitst naar de termijn waarbinnen ze afhaakten; b) de bestemming van de afhakers: wie zijn overgestapt naar een andere UT-opleiding (hebben ze een inschrijving voor een andere UT-opleiding op het peilmoment) en wie zijn vertrokken van de UT?
---	------------------------	--

Masterrendement (cumulatieve percentages) [Meerjarenafspraken]	Opleiding Faculteit	In deze tabel staat achtereenvolgens: a) het totale aantal studenten per cohort dat gestart is b) de cumulatieve percentages studenten die hun masterdiploma behaalden binnen 1, 2, 3, 4 jaar na datum officiële inschrijving voor de master c) het totale percentage studenten dat hun masterdiploma op het peilmoment heeft behaald; en d) in de laatste rij het percentage studenten dat nog geen masterdiploma heeft, maar nog wel is ingeschreven binnen
---	------------------------	---

		de opleiding.
--	--	---------------

Uitval master: termijn en bestemming [Meerjarenafspraken]	Opleiding Faculteit	Deze tabel bevat: a) het aantal en percentage afhakkers in de gekozen populatie uitgesplitst naar de termijn waarbinnen ze afhaakten; b) de bestemming van de afhakkers: wie zijn overgestapt naar een andere UT-opleiding (hebben ze een inschrijving voor een andere UT-opleiding op het peilmoment) en wie zijn vertrokken van de UT?
--	------------------------	--

Resultaten: Studieloopbaan

Studiesnelheid (alleen bachelorvakken) per verblijfsjaar; gemiddeld en in categorieën van behaalde EC / 60 (bachelor) [Meerjarenafspraken]	Opleiding Faculteit	De studiesnelheid is gelijk aan het aantal behaalde EC in een verblijfsjaar gedeeld door de nominale studielast (=60 EC). In de tabel staat de studiesnelheid op twee verschillende manieren aangegeven: als gemiddelde en in categorieën.
---	------------------------	--

Studiesnelheid (bachelor + mastervakken) per verblijfsjaar; gemiddeld en in categorieën van behaalde EC / 60 (bachelor)	Opleiding Faculteit	De studiesnelheid is gelijk aan het aantal behaalde EC in een verblijfsjaar gedeeld door de nominale studielast (=60 EC). In de tabel staat de studiesnelheid op twee verschillende manieren aangegeven: als gemiddelde en in categorieën.
--	------------------------	--

Studiesnelheid (master) per studiejaar; gemiddeld en in categorieën van behaalde EC / 60 [Meerjarenafspraken]	Opleiding Faculteit	De studiesnelheid wordt hier anders berekend dan bij de bacheloropleiding, omdat studenten binnen een cohort niet allen dezelfde verblijfsduur hebben na afloop van het studiejaar. Je kunt dus niet stellen dat iedereen na 1 studiejaar 60 EC behaald zou kunnen hebben. Daarom wordt de nominale studielast op een bepaalde peildatum bepaald door de verblijfsduur tot aan die peildatum, waarbij geldt dat er per maand 6 EC te behalen zijn, uitgezonderd in de maanden juli en augustus
--	------------------------	--

Doorstroom	Opleiding Faculteit	Doorstroom naar master; 1. naar doorstroommaster 2. naar master UT 3. naar master elders 4. uit HO
-------------------	------------------------	--

[OPLEIDING]

[jaar] KWALITEITSDASHBOARD

ORGANISATIE

Studenten
Omvang en samenstelling instroom eerste studiejaar bachelor (aantallen) naar nationaliteit
Alle Ingeschrevenen per studiejaar bachelor opleiding (aantallen) naar nationaliteit
Omvang en samenstelling instroom eerste studiejaar master (aantallen) naar nationaliteit
Alle Ingeschrevenen per studiejaar masteropleiding (aantallen) naar nationaliteit
Omvang en samenstelling instroom uitwisselingsstudent (aantallen) naar nationaliteit
Omvang en samenstelling uitstroom uitwisselingsstudent (aantallen) naar nationaliteit
Marktaandeel instroom, eerste studiejaar bacheloropleiding
Personeel
Onderwijsinzet in te (inclusief inzet van promovendi)
Student-staf ratio
% docenten met B(asis) K(walificatie) O(nderwijs):
Voorzieningen
Algemene voorzieningen ICT investeringen Gebruikersnut onderwijsruimten Scholingsbudget personeel

WAARDERING

Studenten:
Categorieën en Oordelen (op basis van Keuzegids Hoger Onderwijs, rankings, WO-monitor en interne gegevens)
Op basis van Keuzegids Hoger Onderwijs:
a) inhoud en samenhang
b) werkvormen en docenten
c) voorbereiding loopbaan
d) organisatie
e) faciliteiten
Op basis van de WO monitor:
a) kenmerken wo-opleiding
b) oordeel over huidige functie
c) oordeel over wo opleiding
Peers:
Visitatieoordelen (tevreendheid afnemend veld en alumni)
a) doelstellingen opleiding
b) programma
c) inzet van personeel
d) voorzieningen
e) interne kwaliteitszorg
f) resultaten

RESULTATEN

Output
Aantal diploma's Aantal studenten in honours traject Aantal studenten met buitenlandervaring Contacturen
Rendement:
Propedeuserendement (cumulatieve percentages)
Bachelorrendement (cumulatieve percentages)
Uitval bachelor: termijn en bestemming
Masterrendement (cumulatieve percentages)
Uitval master: termijn en bestemming
Studieleopbaan:
Studieneelheid (alleen bachelorvakken) per verrijfsjaar: gemiddeld en in categorieën van behaalde EC / 60 (bachelor)
Studieneelheid (bachelor + mastervakken) per verrijfsjaar: gemiddeld en in categorieën van behaalde EC / 60 (bachelor)
Studieneelheid (master) per studiejaar: gemiddeld en in categorieën van behaalde EC / 60
Doorstroom

UNIVERSITEIT TWENTE.